

ӘОЖ 004.8:372.8

ШЕТЕЛ ТІЛІН ОҚЫТУ МАҚСАТЫНА БЕЙІМДЕЛГЕН МАТЕРИАЛДАР ҚҰРАСТЫРУ ҮШІН ЖАСАНДЫ ГЕНЕРАТИВТІ ИНТЕЛЛЕКТ ТЕХНОЛОГИЯРЫН ПАЙДАЛАНУ

Айдыңқызы Әлия

6B01705 – «Шетел тілі: екі шетел тілі» білім беру бағдарламасы,
Шетел тілдері факультеті, Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды
ұлттық зерттеу университеті, Қарағанды қ., Қазақстан

Бұл мақала шетел тілін оқыту мақсатына бейімделген оқу материалдарын құрастыру үшін генеративті жасанды интеллект технологияларын, соның ішінде үлкен тілдік модельдерді (LLM) пайдалану мәселесін талдайды. Зерттеу білім беру үдерісін жекелендіру және әр оқушының қажеттіліктеріне бейімдеу қажеттілігіне негізделген. Мақалада генеративті жасанды интеллект және бейімделген оқытудың теориялық негіздері қарастырылып, генеративті жасанды интеллектісінің бірегей мәтіндерді, жаттығуларды, виртуалды әңгімелесушілерді және мультимодальды контентті (аудио, бейне) жасау арқылы тәжірибелік қолданылуы сипатталады. Жұмыс генеративті жасанды интеллектісін енгізудің артықшылықтарын (жекелендіру, мотивацияны арттыру, жедел кері байланыс) және қиындықтарын (дәлдік мәселесі, этика, промпт-инжиниринг қажеттілігі) қарастырады. Жүргізілген сауалнама нәтижелері оқушылардың генеративті жасанды интеллектісін жоғары деңгейде қабылдағанын және оның бейімделген материалдар жасаудағы өзектілігін растайды. Қорытынды бөлім генеративті жасанды интеллект және оқытушының педагогикалық тәжірибесінің синергиясы тілдік білім берудің болашағы екені атап өтіледі.

Кілт сөздер: генеративті жасанды интеллект, бейімделген оқыту, шетел тілі, бейімделген материалдар, оқушы, оқытушы, тәжірибе, адаптивті оқыту.

Кіріспе бөлім

Қазіргі таңда білім берудің дамуының кезеңдері оқу үдерісін жекелендіруге бағытталған ұмтылыспен сипатталады. Цифрлық технологияларды білім беру жүйесіне жаһандық деңгейде интеграциялау жағдайында мұғалімнің негізгі құзыреттерінің бірі болып, С. В. Титованың атап өткендей, ақпараттық-коммуникациялық құзырет болып табылады [5]. Жаһандану жағдайында және шетел тілдерін меңгеруге деген қызығушылық пен сұраныстың артуына байланысты, нәтижеге жетудің басты факторы – оқу мазмұнын әрбір оқушының жеке қажеттіліктеріне, білім деңгейіне, оқу стиліне және

қызығушылықтарына бейімдеу болып табылады. Оқытудағы дәстүрлі әдістер мен материалдар қажетті икемділік пен жеделдікті әрдайым қамтамасыз ете алмайды.

Осы тұрғыда генеративті жасанды интеллект технологиялары, соның ішінде үлкен тілдік модельдер (LLM) және кескін мен аудио жасауға арналған генеративті модельдер, шетел тілін оқытуға арналған бейімделген оқу материалдарын әзірлеуде түбегейлі жаңа мүмкіндіктер ашады.

Бұл мақалада генеративті жасанды интеллектісінің осы бағыттағы әлеуеті мен практикалық қолданылуы талданып, сонымен қатар осыған байланысты туындайтын сын-қатерлер қарастырылады.

Генеративті жасанды интеллект пен бейімделген оқытудың теориялық негіздері

Бейімделген оқыту – бұл оқу бағдарламасы мен оның мазмұнын нақты уақыт режимінде компьютерлік алгоритмдер мен технологияларды пайдалана отырып түзететін, сонымен қатар оқу процесін әр оқушының жеке-дара ерекшеліктеріне байланысты күйіне келтіретін білім беру тәсілі. Бейімделген оқытудың негізгі мақсаты – оқушының күшті және әлсіз жақтарын, оның оқу қарқынын, жеке мүмкіндіктерін, қалауларын және тіпті эмоциялық күйін ескере отырып, жекелендірілген білім беру тәжірибесін қамтамасыз ету болып табылады. Шетел тілін үйрену контексінде бейімделу күрделілік деңгейін, тақырып және контекст, мазмұн форматы, кері байланыс сияқты аспектілерді қамтуы мүмкін [2]:

– Күрделілік деңгейі: мәтіндердің, грамматикалық жаттығулардың және лексикалық мазмұнның күрделілігін автоматты түрде өзгертіп отыру. Бұл оқушының тіл дағдыларының жүйелі түрде дамуына септігін тигізеді.

– Тақырып және контекст: оқушының жеке және кәсіби қызығушылықтарына немесе хоббиіне сәйкес келетін материалдарды іріктеу маңызды, бұл мотивацияны айтарлықтай арттырады.

– Мазмұн форматы: ақпаратты мәтін, аудио, бейне немесе интерактивті диалог түрінде ұсыну, бұл оқудың қалаулы стиліне (визуалды, аудиалды, кинестетикалық) байланысты.

– Кері байланыс: әр қатеге жедел, жекелендірілген және түсіндірмелі жауап беру. Бұл оқушының тіл меңгерудегі әлсіз жақтарын ұғынуға, аналитикалық ойлауына, және берілген материалды тереңірек түсінуіне түрткі болады.

Генеративті жасанды интеллект – бұл оқыту деректеріне және пайдаланушының берілген сұранысына (prompt) негізделе отырып, әртүрлі салаларға байланысты жаңа контент – мәтін, суреттер, аудио, бейнематериалдар немесе код - жасай (генерация) алатын жасанды интеллект

жүйелерінің класы. Тілдік білім беру саласын қарастыратын болсақ, ең маңыздылары мыналар [4]:

– Үлкен тілдік модельдер (Large Language Model): мәтіндер, диалогтар, жаттығулар, түсіндірмелер жасау және кері байланыс беру үшін қолданылады. Мысалы, қазіргі таңдағы жасанды интеллект саласындағы көшбасшылардың арасында ChatGPT, Gemini, Claude атап өтуге болады.

– Бейнематериалдар генераторлары (Image Generators): грамматиканы, лексиканы, жағдаяттарды немесе мәдени контекстті бейнелеу үшін бірегей көрнекі материалдар жасауға мүмкіндік береді. Мысалы, DALL-E, Midjourney және тағы да басқалары.

– Аудио және сөйлеу синтезі генераторлары (Text-to-Speech): әртүрлі акценттер мен интонациялардағы шынайы аудиофайлдар жасау үшін қолданылады, бұл шетел тілін үйренудегі көбінесе қиынға соғатын тыңдап түсінуді жаттықтыруға мүмкіндік береді.

Адаптивті оқыту қағидаттарын және генеративті жасанды интеллект мүмкіндіктерін үйлестіру жаппай білім берудің шектеулерін еңсеруге және шынымен дараландырылған оқу ортасын жасауға мүмкіндік береді.

Бейімделген материалдар жасау мақсатында генеративті жасанды интеллектті тәжірибе жүзінде қолдану

Генеративті жасанды интеллект белгілі бір оқушының қажеттіліктеріне толық бейімделген, бірегей оқу және жазу мәтіндерін жасай алуымен білім беру процесін жеңілдетуге үлесін қоса алады. Оқу материалының күрделілік деңгейін реттеуге болады: мысалы, оқытушы күрделі мақаланың мазмұнын B1 деңгейінде, тек жиі қолданылатын лексика мен қарапайым грамматикалық құрылымдарды пайдалана отырып, қайта жазуға сұраныс бере алады. Ал, керісінше, жоғары деңгейдегі студенттер үшін идиомалар мен сирек кездесетін терминологияны қамтитын материалды оңай дайындауға болады. Тақырыпты да жеке талғамға байланысты таңдауға болады, егер оқушы экологияға немесе киберспортқа қызықса, жүйе бірнеше секундта дәл осы тақырып бойынша мақала, жаңалық немесе тіпті қысқа әңгіме жасап шығарады, бұл оқуға деген қызығушылықты айтарлықтай арттырады. Сонымен қатар, бір бастапқы мәтінді әртүрлі форматтарға түрлендіруге болады – қысқаша мазмұндама, талқылауға арналған сұрақтар, лексика-грамматикалық жаттығулар (мысалы, gap-filling немесе multiple choice) немесе мақсатты лексикасы бөлектелген нұсқа.

Сұраныс мысалы: «B2 деңгейінде кофе тарихы туралы қысқа мақала (150 сөз) жаса, кемінде бес етістіктің ырықсыз етісін және төрт фразалық етістікті қолдан, ал соңында үш талқылау сұрағын қос».

Генеративті жасанды интеллектісінің ең маңызды артықшылықтарының бірі – оның толыққанды тілдік тәжірибе алуды ұсынатын виртуалды әңгімелесушілерді (чат-боттар немесе виртуалды оқытушы) жасау қабілеті [4].

Мұндай жүйелер алдын ала берілген сценарий бойынша рөлдік ойындар жүргізуге мүмкіндік береді. Яғни жасанды интеллект нақты жағдайға бейімделген ситуациялық диалогтар жасайды, мысалы, қонақ үйге тіркелу, сұхбаттан өту немесе дәрігерге бару және т.б. Оқушы жасанды интеллектпен өзара әрекетке түсіп, ол шынайы әңгімелесушінің табиғи реакциясына еліктей отырып жауап береді, бұл қарым-қатынас процесін шынайы өмірге барынша жақындатады. Бұдан бөлек, жүйе сөйлеу мәнері мен тілдік регистрді бейімдей алады, яғни әңгіме формалды, бейресми немесе кәсіби стильде жүргізіледі. Бұл оқушыға қарым-қатынас жағдайына байланысты әртүрлі коммуникативтік стильдер арасында ауысу дағдыларын меңгеруге көмектеседі.

Жасанды интеллекттің дамыған нұсқаларында мұндай виртуалды оқытушылар қателерді нақты уақыт режимінде түзетіп қана қоймай, оларды түсіндіруге де көңіл бөледі, сөйлемнің анағұрлым табиғи және шынайы баламаларын ұсынады. Мысалы, артикльдерді дұрыс қолданбаған жағдайда, жасанды интеллект тек қате бар екенін көрсетіп қана қоймай, сол ереженің мәнін қысқа әрі түсінікті түрде түсіндіреді және оны оқушының деңгейіне бейімдейді. Бұл тәсіл тілдік материалды терең әрі саналы түрде меңгеруге ықпал етеді.

Сонымен қатар, генеративті жасанды интеллект мультимодальды [2] оқу материалдарын жасау мүмкіндіктерін айтарлықтай кеңейтеді. Бейне генераторларының көмегімен лексикалық бірліктерді немесе дайын күйінде табу қиын күрделі ұғымдарды иллюстрациялау үшін визуалды контентті тез жасауға болады, бұл көру арқылы ақпаратты қабылдаудың айқын стилі бар білім алушылар үшін ерекше маңызды. Үлкен тілдік модельдер жасаған мәтіндерді жасанды интеллекттің сөйлесім синтезі технологиялары арқылы оңай аудиофайлдарға түрлендіруге болады, бұл тыңдалым машығын жаттықтыру үшін шексіз мүмкіндіктер береді. Осы ретте акцентті – британдық, америкалық, австралиялық және басқа түрлерін таңдауға, сондай-ақ сөйлесім қарқынын реттеуге болады, бұл оқытуды икемдірек және жекелендірілген етеді.

Генеративті жасанды интеллект оқытушының тапсырмаларды дайындау мен тексеруге байланысты күнделікті жүктемесін айтарлықтай азайтады. Бір тақырып негізінде генеративті жасанды интеллект әртүрлі күрделілік деңгейіндегі бірнеше бақылау жұмысын жасай алады, бұл гетерогенді топтарда білімді объективті бағалауды қамтамасыз етеді. Бұдан бөлек, жасанды интеллект технологиялары жазу бойынша жедел кері байланыс беруге мүмкіндік береді, яғни жүйе тек грамматика мен орфографияны ғана емес, сонымен қатар стильді, байланыстылық пен баяндаудың логикасын да талдайды. Осыдан кейін білім алушы мәтінді жетілдіруге арналған нақты, жекелендірілген ұсыныстар алады, бұл жасанды интеллектіні жазу бойынша толыққанды цифрлық тәлімгерге айналдырады.

*Тілдік білім берудегі генеративті жасанды интеллектісін енгізудің
артықшылықтары мен қиындықтары*

Генеративті жасанды интеллектісін білім беру үдерісінде енгізудің бірқатар артықшылықтары бар.

Біріншіден, ол оқытуды жекелендіруді қамтамасыз етіп, барынша дараланған тәсілді ұсынады. Жүйе әрбір білім алушының ерекше қажеттіліктеріне сай контенттің күрделілігін, лексикасын және тақырыбын бейімдей алады [2].

Екіншіден, маңызды артықшылықтардың бірі – мотивацияны арттыру. Оқушының қызығушылығымен тікелей байланысты материалдарды пайдалану оқу үдерісін анағұрлым қызықты, мағыналы және өзекті етеді.

Сонымен қатар, жасанды интеллект жеделдігімен және ауқымдылығымен ерекшеленеді: ол түрлі оқу материалдарының үлкен көлемін бір сәтте жасай алады. Бұл оқытушылардың уақытын едәуір үнемдейді, кәсіби күйзеліс қаупін төмендетеді және білім беру үдерісін сапаны жоғалтпай кеңейтуге мүмкіндік береді.

Айрықша мәнге ауызекі сөйлесім тәжірибесі де ие – қателік жасаудан қорықпай, кез келген уақытта виртуалды әңгімелесушімен тілдесу мүмкіндігі. Мұндай формат білім алушыларға өзіне деген сенімділікті және коммуникативтік дағдыларды дамытуға көмектеседі.

Одан бөлек, жүйе жедел кері байланысты қамтамасыз етеді: білім алушы өз қателіктерінің егжей-тегжейлі түсіндірмесін нақты уақытта алады, бұл материалды тез әрі тиімді меңгеруге ықпал етеді.

Генеративті жасанды интеллектісін тілдік білім беру саласына енгізудің әлеуеті зор болғанымен, оны қолдану бірқатар ескеруді қажет ететін қиындықтармен қатар жүреді. Негізгі мәселелердің бірі – «галлюцинация» және дәлдік. Генеративті модельдер кейде фактілік тұрғыдан қате немесе стильдік жағынан табиғи емес ақпарат беруі мүмкін, сондықтан генеративті жасанды интеллект жасаған материалдарды оқытушының міндетті түрде тексеруі қажетті шарт болып табылады [4]. Сондай-ақ, этикалық және академиялық адалдық мәселелері де өзекті, себебі эссе сияқты оқу тапсырмаларын орындауда генеративті жасанды интеллектісін пайдалану оқу үдерісінің өзіне және бағалаудың объективтілігіне нұқсан келтіруі ықтимал. Осыған байланысты нақты этикалық қағидаттар мен бақылау әдістерін әзірлеу қажет. Қоса айтқанда, мұндай технологияларды тиімді пайдалану сұраным сапасына тікелей байланысты, сондықтан оқытушылар мен білім алушылар промпт-инжиниринг дағдыларын – яғни дәл және егжей-тегжейлі сұранымдар құра білу қабілетін дамытуы тиіс [4]. Сондай-ақ, оқытушының рөлінің төмендеу қаупі бар: жасанды интеллектке шамадан тыс сүйену студент пен педагог арасындағы жеке өзара әрекеттестікті әлсіретуі мүмкін, ал бұл әлеуметтік-мәдени және коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыру үшін аса маңызды. Жаңа

жағдайда оқытушының рөлі өзгеруі қажет – ол жай ғана білім жеткізушіден тәлімгерге, оқу тәжірибесін жобалаушыға және жасанды интеллект контентінің валидаторы ретіндегі сарапшыға айналуы тиіс. Қоса айтқанда, цифрлық теңсіздік факторын да ескеру маңызды, себебі генеративті жасанды интеллект құралдарының қолжетімділігі мен сапасы біркелкі емес, бұл техникалық және қаржылық мүмкіндіктері әртүрлі білім алушылар арасындағы алшақтықты ұлғайтуы мүмкін.

Генеративті жасанды интеллект технологияларын шетел тілін оқытуда бейімделген материалдар құру үшін пайдалану тақырыбында өткізілген сауалнама нәтижелерін талдау

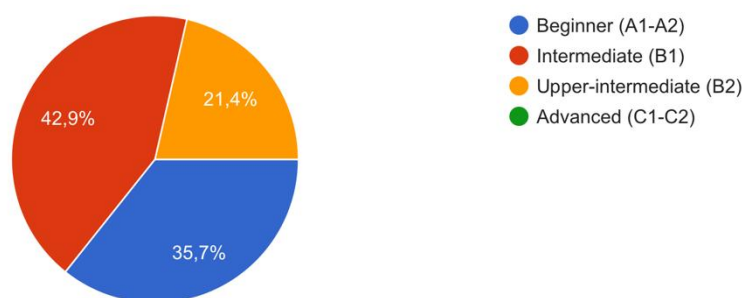
Бұл талдау 7 сынып оқушылар арасында жүргізілген сауалнаманың нәтижелеріне негізделген. Сауалнаманың мақсаты – оқушылардың ағылшын тілін оқу процесіне генеративті жасанды интеллектісін пайдалану тәжірибесі мен көзқарастарды зерттеу.

Оқушылардың ағылшын тілі деңгейіне қатысты деректер көрсеткендей, ең көп үлес Intermediate (B1) – 42,9% деңгейіне тиесілі. Сонымен қатар, Beginner (A1-A2) – 35,7% және Upper-intermediate (B2) – 21,4% деңгейлеріндегі оқушылар да бар, бірақ Advanced (C1-C2) деңгейіндегі жауаптар тіркелмеген. Бұл оқушылардың негізгі тобы орташа деңгейде екенін және тілдік дағдыларын арттыруға зор әлеуеті бар екенін көрсетеді, бұл бейімделген оқу материалдарын пайдалануды өте өзекті етеді.

Құбылыс 1-суретте көрсетілген.

Сіздің ағылшын тілі деңгейіңіз?

14 ответов

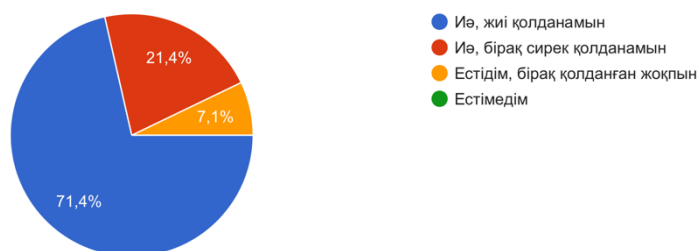
1-сурет

Генеративті жасанды интеллектісімен танысу деңгейі өте жоғары. Сауалнамаға қатысқандардың 71,4%-ы жасанды интеллект құралдарын (ChatGPT, Gemini және т.б.) жиі қолданатынын айтса, 21,4%-ы оны сирек қолданады. Яғни, оқушылардың жалпы 92,8%-ы бұл технологияны

біледі және тәжірибеде пайдаланады. Бұл оқыту процесінде жасанды интеллектісінің кеңінен таралып үлгергенін дәлелдейді.

Құбылыс 2-суретте көрсетілген.

Сіз генеративті жасанды интеллект (мысалы, ChatGPT, Gemini, Claude және т.б.) туралы естідіңіз бе?
14 ответов

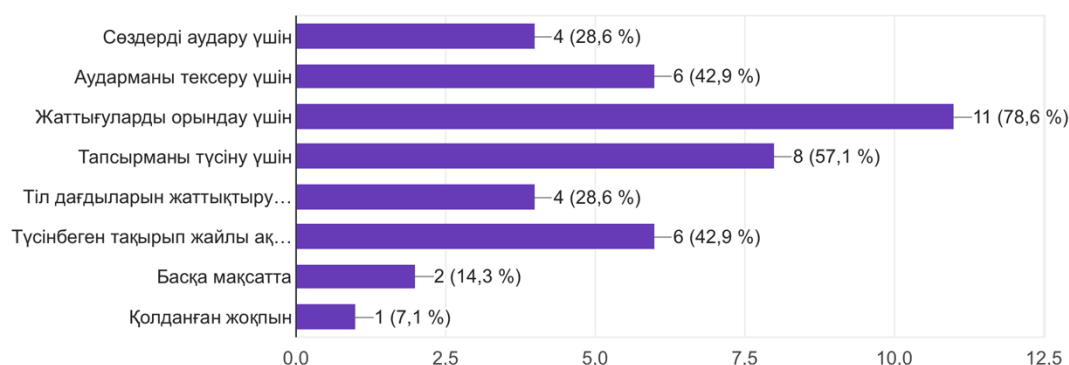

2-сурет

Оқушылар генеративті жасанды интеллектісін негізінен жаттығуларды орындау үшін (78,6%) пайдаланады. Сонымен қатар, олардың 57,1%-ы оны тапсырманың мағынасын түсіну үшін, ал 42,9%-ы аударманы тексеру үшін қолданады. Бұл жасанды интеллектісінің тек аударма құралы ретінде емес, сонымен қатар тілдік тәжірибе мен оқу материалын түсіну құралы ретінде де қолданылатынын көрсетеді.

Егер қолданған болсаңыз, қай мақсатта пайдаландыңыз?

14 ответов

Құбылыс 3-суретте көрсетілген.

3-сурет

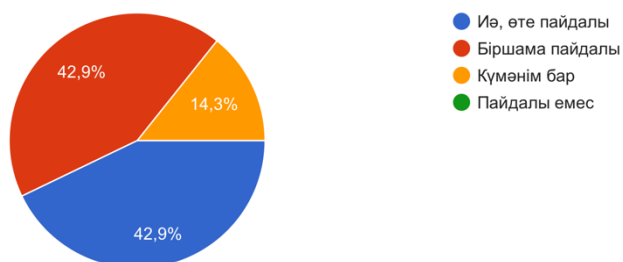
Жасанды интеллект көмегімен жасалған оқу материалдарының пайдалылығына келетін болсақ, оқушылардың 42,9%-ы оларды өте пайдалы деп, ал тағы 42,9%-ы біршама пайдалы деп санайды. Яғни, оқушылардың

85,8%-дан астамы бұл материалдарды оң бағалайды. "Пайдалы емес" деп жауап бергендер жоқ.

Құбылыс 4-суретте көрсетілген.

Сіз жасанды интеллекттің көмегімен жасалған оқу материалдары пайдалы деп ойлайсыз ба?

14 ответов

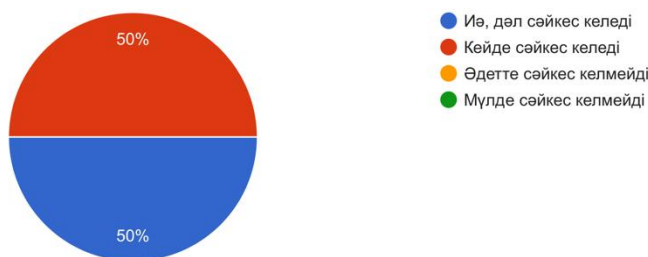
4-сурет

Оқушылардың 50%-ы генеративті жасанды интеллект ұсынған мәтіндер мен тапсырмалар олардың деңгейіне дәл сәйкес келетінін айтса, қалған 50%-ы кейде сәйкес келетінін атап өткен. Бұл генеративті жасанды интеллектісінің бейімдеу қабілетінің жоғары екенін көрсетеді, бірақ оның дәлдігін одан әрі жетілдіруге болатынын білдіреді.

Құбылыс 5-суретте көрсетілген.

Генеративті ЖИ ұсынған мәтіндер мен тапсырмалар сіздің деңгейіңізге сәйкес келе ме?

14 ответов

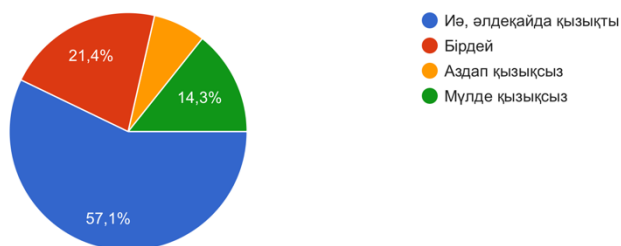
5-сурет

Оқушылардың басым бөлігі – 57,1%-ы – генеративті жасанды интеллект көмегімен оқу дәстүрлі оқудан әлдеқайда қызықты деп есептейді. Бұл жасанды

интеллект технологияларының оқушылардың мотивациясын арттырудағы маңызды рөлін көрсетеді.

Құбылыс 6-суретте көрсетілген.

Генеративті жасанды интеллект көмегімен оқу сізге дәстүрлі оқудан (мұғалім мен оқулық арқылы) қызығырақ па?
14 ответов

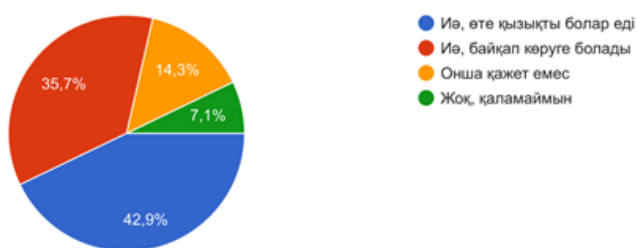

6-сурет

Жекелендірілген оқытуға деген сұраныс жоғары: 42,9%-ы өздерінің деңгейі мен қызығушылығына сай арнайы бейімделген материалдарды генеративті жасанды интеллект арқылы алу өте қызықты болар еді деп, ал 35,7%-ы байқап көруге болатынын айтады. Жалпы алғанда, оқушылардың 78,6%-ы бейімделген материалдарды пайдалануға ықыласты.

Құбылыс 7-суретте көрсетілген.

Сіз өзіңізге арнайы бейімделген (деңгейіңізге, қызығушылығыңызға сай) оқу материалдарын ЖИ арқылы алғыңыз келе ме?
14 ответов

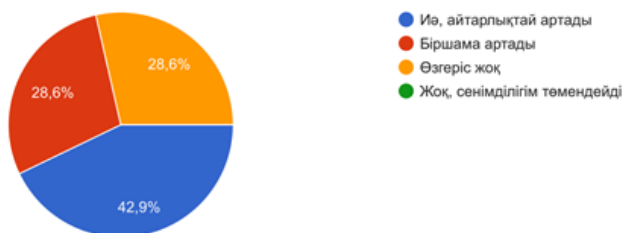

7-сурет

Сонымен қатар, оқушылардың 71,5%-ы (42,9% "айтарлықтай артады" + 28,6% "біршама артады") жасанды интеллект арқылы тілдік жаттығулар жасағанда өз сенімділіктерінің артатынын атап өтеді. Бұл жасанды интеллектісінің оқушылар үшін қателік жасаудан қорықпай, еркін тәжірибе жасауға мүмкіндік беретін "қауіпсіз орта" ұсынатынын көрсетеді.

Құбылыс 8-суретте көрсетілген.

Сіз жасанды интеллектпен тілдік жаттығулар жасағанда өз сенімділігіңіз артады ма?
14 ответов

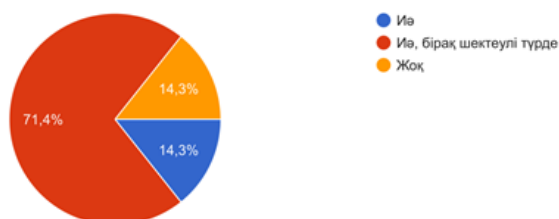
8-сурет

Оқушылар генеративті жасанды интеллектісін тіл деңгейін жақсарту үшін келесідей тәсілдермен қолданатынын атап өтті: интенсивті түрде оқу, грамматикаларды түсінуге көмек алу, тақырыпқа байланысты сөздіктерді оңай алу, тілдік диалогтар жасау, және тапсырмаларды орындау. Бұл генеративті жасанды интеллектісінің оқушылардың көзқарасы бойынша тілдік дағдылардың барлық аспектілерін дамытуға қабілетті кешенді құрал екенін көрсетеді.

Оқушылардың басым көпшілігі – 85,7%-ы (71,4% + 14,3%) – мұғалімдердің шетел тілін оқытуда жасанды интеллект құралдарын қолдануы керек деп есептейді. Алайда, ең көп тараған жауап "Иә, бірақ шектеулі түрде" (71,4%) болды. Бұл оқушылардың жасанды ителлектісінің пайдасын мойындағанымен, оқытуда мұғалімнің жеке қатысуы мен бақылауының маңыздылығын да түсінетінін көрсетеді.

Құбылыс 9-суретте көрсетілген.

Сіздің ойыңызша, мұғалімдер шетел тілін оқытуда ЖИ құралдарын көбірек қолдануы керек пе?
14 ответов

9-сурет

Сауалнама нәтижелері оқушылардың арасында генеративті жасанды интеллектісінің өте жоғары деңгейде қабылданғанын және оның оқу процесіндегі пайдалылығын мойындағанын көрсетеді. Оқушылар генеративті жасанды интеллектісін қызықты, пайдалы және сенімділікті арттыратын құрал

ретінде бағалайды. Ең бастысы, олар жекелендірілген және бейімделген оқу материалдарына жоғары сұраныс танытады. Бұл мақаланың негізгі тезисін қуаттайды: генеративті жасанды интеллект шетел тілін оқытудың тиімділігі мен тартымдылығын арттыруға қабілетті, бірақ оны мұғалімнің жетекшілігімен теңгерімді түрде қолдану қажет.

Қорытынды

Генеративті жасанды интеллект технологиялары шетел тілдерін оқытуға арналған бейімделген материалдарды жасау саласында серпіліс болып табылады. Олар бұрын-соңды болмаған дараландыру деңгейін қамтамасыз етіп, мәтіндік, аудиовизуалды және интерактивті контентті бір сәтте генерациялауға мүмкіндік береді, сондай-ақ түсіндірмелі жедел кері байланыс ұсынады.

Алайда, генеративті жасанды интеллектісін табысты енгізу саналы көзқарасты талап етеді: техникалық және этикалық қиындықтарды еңсеру, сонымен қатар оқытушының рөлін өзгертіп, оны цифрлық оқу тәжірибесінің білікті тәлімгері мен кураторы деңгейіне көтеру қажет. Тілдік білім берудің болашағы адамзаттың педагогикалық тәжірибесі мен генеративті жасанды интеллекттісінің шығармашылық әлеуетінің синергиясында жатыр.

Болашақ зерттеулер тиімді промпт-инжиниринг әдістемелерін әзірлеуге және генерацияланған тілдік материалдың шынайылығы мен дәлдігін сенімді түрде қамтамасыз ететін жүйелерді құруға бағытталуы тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. *Сысоев П.В., Поляков О.Г., Евстигнеев М.Н.* Обучение иностранному языку на основе технологии искусственного интеллекта / под науч. ред. П.В. Сысоева. Тамбов: Изд. дом «Державинский», 2023. 132 с.
2. *Евстигнеев М.Н.* Принципы обучения иностранному языку на основе технологий искусственного интеллекта // *Вестник Тамбовского университета*. Серия: Гуманитарные науки. 2024. Т. 29. № 2. С. 309–323.
3. *Сысоев И.И.* Развитие иноязычной коммуникативной компетенции в эпоху цифровизации // *Лингвистика и коммуникация* (МГУ). – 2024. – № 2. – Б. 39–54.
4. *Terrence J. Sejnowski* ChatGPT and the Future of AI // The MIT Press 2024
5. *Тихонова Н.В., Сабирова Д.Р.* Грамотность педагога в области искусственного интеллекта: теоретический анализ понятия. *Образование и наука*. 2025;27(6):180–206.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ГЕНЕРАТИВНОГО ИНТЕЛЛЕКТА ДЛЯ СОЗДАНИЯ МАТЕРИАЛОВ, АДАПТИРОВАННЫХ ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Айдынқызы Әлия

В данной статье рассматривается использование технологий генеративного искусственного интеллекта, включая большие языковые модели (LLM), для создания учебных материалов, адаптированных к целям обучения иностранным языкам. Исследование основано на необходимости персонализации образовательного процесса и адаптации к потребностям каждого учащегося. В статье рассматриваются теоретические основы генеративного искусственного интеллекта и адаптивного обучения, а также описывается практическое применение генеративного ИИ через создание уникальных текстов, упражнений, виртуальных собеседников и мультимодального контента (аудио, видео). Работа анализирует преимущества (персонализация, повышение мотивации, оперативная обратная связь) и трудности (вопрос точности, этика, необходимость промпт-инжиниринга) внедрения генеративного ИИ. Результаты проведённого опроса подтверждают, что учащиеся высоко оценивают генеративный ИИ и признают его актуальность в создании адаптированных материалов. В заключении подчёркивается, что синергия генеративного ИИ и педагогического опыта преподавателя является будущим языкового образования.

Ключевые слова: генеративный искусственный интеллект, адаптивное обучение, иностранный язык, адаптированные материалы, учащийся, преподаватель, практика, персонализированное обучение.

USING ARTIFICIAL GENERATIVE INTELLIGENCE TECHNOLOGIES TO DEVELOP MATERIALS ADAPTED FOR FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Aidynqyzy A.

This article analyzes the use of generative artificial intelligence technologies, including large language models (LLMs), for designing educational materials adapted to foreign language teaching objectives. The research is based on the need to personalize the educational process and tailor it to each learner's needs. The article discusses the theoretical foundations of generative artificial intelligence and adaptive learning, and describes the practical application of generative AI through the creation of unique texts, exercises, virtual interlocutors, and multimodal content

(audio, video). The article examine the advantages (personalization, increased motivation, instant feedback) and challenges (accuracy issues, ethics, the need for prompt engineering) of implementing generative AI. The results of the conducted survey confirm that students highly appreciate generative AI and recognize its relevance in developing adaptive materials. In conclusion, it is emphasized that the synergy between generative AI and the teacher's pedagogical expertise represents the future of language education.

Keywords: generative artificial intelligence, adaptive learning, foreign language, adapted materials, learner, teacher, practice, personalized learning.

REFERENCES

1. Sysoev, P. V., Polyakov, O. G., & Evstigneev, M. N. (2023). Teaching a Foreign Language Using Artificial Intelligence Technologies (in Russian). Edited by P. V. Sysoev. Tambov: Derzhavinsky Publishing House, 132 p.
2. Evstigneev, M. N. (2024). Principles of Teaching a Foreign Language Based on Artificial Intelligence Technologies (in Russian). Tambov University Review. Series: Humanities, 29(2), 309–323.
3. Sysoev, I. I. (2024). Development of Foreign-Language Communicative Competence in the Era of Digitalization (in Russian). Linguistics and Communication (MSU), (2), 39–54.
4. Sejnowski, T. J. (2024). ChatGPT and the Future of AI. The MIT Press.
5. Tikhonova, N. V., & Sabirova, D. R. (2025). Teacher Literacy in the Field of Artificial Intelligence: A Theoretical Analysis of the Concept (in Russian). Education and Science, 27(6), 180–206.